

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **P. L.**, bytom Š., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 25. novembra 2009, č.k. 23Sd/45/2008-70, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 25. novembra 2009, č.k. 23Sd/45/2008-70 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne z 28. júla 2007 číslo X. a rozhodnutie odporkyne z 3. augusta 2007 číslo X. **z r u š u j e** a vec jej vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Účastníci **nemajú** nárok na náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 25. novembra 2009, č.k. 23Sd/45/2008-70 potvrdil rozhodnutie z 28. júla 2007 číslo X. a rozhodnutie z 3. augusta 2007 číslo X., ktorým odporkyňa podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 263a zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok vo výške 7 748 Sk mesačne s účinnosťou od 21. apríla 2006 s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne,

pobočky v Leviciach z 10. januára 2007 nie je navrhovateľ čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení, ale je invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení.

Opravný prostriedok navrhovateľa krajský súd nepovažoval za dôvodný, lebo podľa jeho názoru invalidita navrhovateľa už bola preskúmaná podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 18. júla 2006, preto bolo potrebné rozhodnúť o trvaní nároku na invalidný prípadne čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných do 1. januára 2004. Odporkyňa preto podľa názoru krajského súdu rozhodla správne, keď zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku, za ktorý sa podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení považuje čiastočný invalidný dôchodok, priznaný v roku 1988.

Navrhovateľ sa proti rozsudku krajského súdu odvolal. Žiadal, aby súd rozhodnutie odporkyne zrušil a aby mu bol po dôkladnom vyšetrení priznaný vyšší invalidný dôchodok. Namietal, že jeho terajší zdravotný stav posudkový lekár dostatočne nepreskúmal.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok z hľadiska dôvodov uplatnených v odvolaní, o ktorom rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 250 l ods. 2, § 250ja ods. 2 OSP) tak, že rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporkyne zrušil a vrátil jej vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľovi bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok od 24. septembra 2001. V súlade s ustanovením § 263 ods. 1, 2 a 6 zákona o sociálnom

poistení (v znení účinnom do 18. júla 2006) zdravotný stav navrhovateľa posúdil posudkový lekár Sociálnej poisťovne pobočky v Leviciach na kontrolnej lekárskej prehliadke 10. septembra 2004 a zistil, že navrhovateľ je invalidný podľa § 71 zákona o sociálnom poistení s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 45%. V dôsledku nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/2006 Z.z. bol zdravotný stav navrhovateľa posúdený znova podľa § 263a zákona o sociálnom poistení s tým, že podľa záverov posudku posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Leviciach z 10. januára 2007 je navrhovateľ od 21. apríla 2006 invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nie je schopný vykonávať sústavné zamestnanie.

Na základe záverov tohto posudku odporkyňa rozhodnutím z 28. júla 2007 číslo X. priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok podľa § 263a zákona o sociálnom poistení v spojení s § 29 zákona o sociálnom zabezpečení vo výške 7 748 Sk mesačne s účinnosťou od 21. apríla 2006.

Napriek skutočnosti, že navrhovateľ požiadal 13. marca 2006 (teda za účinnosti zákona o sociálnom poistení) o zvýšenie invalidného dôchodku v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu, odporkyňa jeho žiadosť ponechala bez povšimnutia a neskúmala, či navrhovateľ nie je invalidný podľa § 71 zákona o sociálnom poistení a či za takýchto okolností neprichádza do úvahy povinnosť skúmať nárok navrhovateľa na invalidný dôchodok aj podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení a posúdiť, uplatnenie ktorého zákona je pri výpočte invalidného dôchodku navrhovateľa výhodnejšie. Odporkyňa mala preto posúdiť zdravotný stav navrhovateľa aj podľa zákona o sociálnom poistení a vypočítať jeho invalidný dôchodok aj podľa zákona o sociálnom zabezpečení a aj podľa zákona o sociálnom poistení a následne porovnať, podľa ktorého z týchto zákonov je výpočet pre navrhovateľa výhodnejší a priznať mu dávku vo výške, ktorá je pre navrhovateľa výhodnejšia.

Odporkyňa pri rozhodovaní takto nepostupovala a v rozpore so zákonom invalidný dôchodok navrhovateľovi priznala len s poukazom § 29 zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 263a zákona o sociálnom poistení, pričom však znenie 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení nebrala do úvahy.

V prípade, ak navrhovateľ za účinnosti zákona o sociálnom poistení o priznanie invalidného dôchodku požiadal, nie je rozhodujúca skutočnosť, či mu pred citovaným nálezom Ústavného súdu bol invalidný dôchodok vyplácaný, ak na jeho výplatu mal nárok, čo v danej veci nebolo spochybnené.

Treba ešte uviesť, že ustanovenie § 263 zákona o sociálnom poistení (ako aj po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky prijaté ustanovenia § 263a, § 263b zákona o sociálnom poistení) majú prechodný charakter a ich úlohou je upraviť prechod nárokov, vzniknutých pred účinnosťou zákona o sociálnom poistení, najmä určiť, za aké dávky upravené zákonom o sociálnom poistení sa považujú, v akej výške a za akých podmienok sa budú naďalej vyplácať.

Právna úprava v § 263 ods. 1 citovaného zákona transformovala invalidné a čiastočné invalidné dôchodky, priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 na invalidné dôchodky podľa zákona o sociálnom poistení, účinného po 1. januári 2004 s tým, že aj naďalej sa budú vyplácať za podmienok ustanovených predpismi účinnými pred 1. januárom 2004, ak tento zákon (účinný od 1. januára 2004) neustanovuje inak.

Ustanovenia § 263 ods. 2 a 4 až 7 zákona o sociálnom poistení (neskôr zrušené na základe nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/2006 Z.z.) uložili odporkyni preskúmať trvanie invalidity (čiastočnej invalidity) pre trvanie nároku na invalidný dôchodok podľa hľadísk, stanovených pre posúdenie invalidity podľa zákona o sociálnom poistení. Vzhľadom na skutočnosť, že uvedené ustanovenia neboli v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, nové ustanovenia § 263a a § 263b zákona o sociálnom poistení, upravili spôsob posudzovania zdravotného stavu a trvania invalidity a čiastočnej invalidity pri ich transformácii do novej právnej úpravy. Z obsahu § 263a zákona o sociálnom poistení treba vyvodiť, že v každom jednom prípade, keď došlo k posúdeniu invalidity podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, bolo odporkyni uložené preskúmať znovu trvanie invalidity podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, t.j. podľa zákona o sociálnom zabezpečení a podľa výsledku preskúmania aj rozhodnúť podľa tohto predpisu. Súčasne ale § 263a ods. 12 zákona o sociálnom poistení stanovil, že na účely tohto zákona a osobitných predpisov pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť poberateľa invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 je viac ako 70 % a poberateľov

čiasočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 je 50 %.

V prípade, ak posudkové orgány po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a zákona o sociálnom poistení dospeli k záveru, že navrhovateľ je čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení a neskôr sa jeho zdravotný stav zhoršil na mieru invalidity podľa zákona o sociálnom zabezpečení, treba v ďalšom konaní jeho zdravotný stav posúdiť už aj na základe novej žiadosti tiež podľa zákona o sociálnom poistení, čo zodpovedá § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého ak poistenec uvedený v § 263a ods. 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca. Na znenie uvedeného zákonného ustanovenia však odporkyňa neprihliadla a nárok navrhovateľa na invalidný dôchodok v rozpore so zákonom skúmala len podľa zákona o sociálnom zabezpečení.

Z uvedeného vyplýva, že aj o žiadosti z 13. marca 2006, ktorou sa navrhovateľ domáhal invalidného dôchodku vo vyššej sume, než mu bola vyplácaná, musela odporkyňa rozhodovať podľa zákona o sociálnom poistení; to znamená, že aj invaliditu navrhovateľa musela zisťovať nielen podľa hľadísk, uvedených v zákone o sociálnom zabezpečení, ale aj podľa hľadísk, uvedených v § 71 zákona o sociálnom poistení. Následne mala odporkyňa posúdiť, či je vyšší invalidný dôchodok navrhovateľa, vypočítaný podľa zákona o sociálnom zabezpečení, alebo či je vyšší prípadný invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení a potom mala postupovať podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení a o žiadosti navrhovateľa rozhodnúť v súlade s uvedeným zákonným ustanovením.

Odvolačí súd preto záver krajského súdu o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia nepovažoval za vecne správny. Napadnutý rozsudok preto podľa § 250 I ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 OSP zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie, v ktorom odporkyňa o uplatnenom nároku rozhodne podľa § 70 a nasl., § 112 v spojení s § 263a zákona o sociálnom poistení.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal, lebo odporkyňa nebola v konaní úspešná a navrhovateľovi v odvolacom konaní trovy nevznikli.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2010

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mária Kráľová